

مرور کلی

- به دنبال تشدید تنش‌های تجاری و افزایش نااطمینانی‌های سیاسی، پیش‌بینی‌های بخش خصوصی از رشد اقتصادی کوتاه‌مدت به طور قابل توجهی کاهش یافته است.
- در نتیجه تغییرات در سیاست‌های تجاری، نوسانات در بازارهای مالی جهانی طی ماه آوریل به شدت افزایش یافته است.
- با توجه به نگرانی‌ها درباره تضعیف تقاضا و در برخی موارد افزایش عرضه، قیمت کامودیتی‌ها به طور چشمگیری کاهش یافته است.

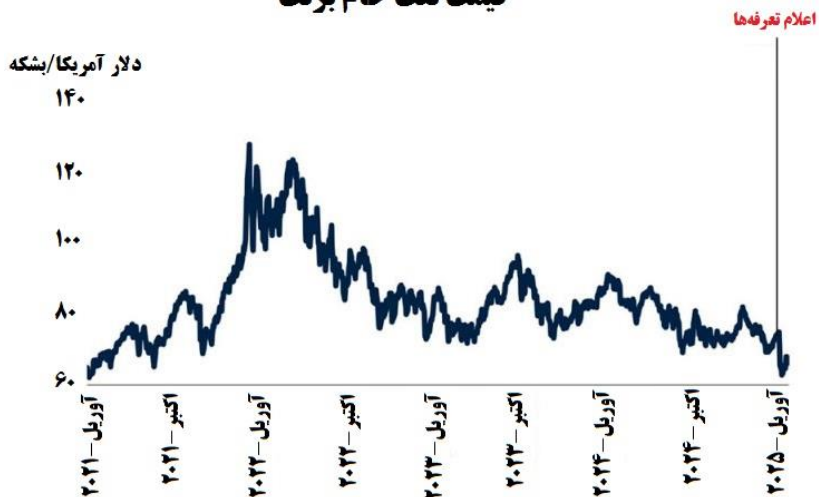
فهرست مطالب

- ۲..... مهمترین وقایع ماه
- ۵..... پرونده ویژه
- ۹..... پیوست (جدول داده‌های مهم)

نمودار ماه

- در بازه زمانی ۲ تا ۸ آوریل ۲۰۲۵، قیمت نفت خام برنت با کاهشی بیش از ۱۲ دلار، به ۶۳ دلار آمریکا در هر بشکه رسید، که پایین‌ترین سطح در حدود چهار سال گذشته محسوب می‌شود. این کاهش به دنبال اعلام سیاست‌های تجاری جدید ایالات متحده رخ داده است.
- در تاریخ ۳ آوریل ۲۰۲۵، اوپک پلاس در واکنش به عدم پایداری برخی اعضا مطابق با سهمیه‌های توافق‌شده، افزایش عرضه‌ای، سه برابر میزان اعلام‌شده را اعلام کرد.
- با تعدیل تقاضای جهانی و افزایش عرضه، مازاد عرضه‌ای معادل حدود ۰٫۷ درصد از تقاضای جهانی در سه ماهه اول سال ۲۰۲۵ به وجود آمد، که براساس پیش‌بینی‌ها تا پایان سال ۲۰۲۵ تداوم خواهد یافت.

قیمت نفت خام برنت

Sources: Bloomberg; World Bank مآخذ

پرونده ویژه: همزمانی چرخه‌های تجاری در بازارهای نوظهور و در حال توسعه و سایر نقاط جهان

- طی دهه‌های اخیر، ادغام فزاینده تجاری و مالی کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور با سایر کشورها، به افزایش همسویی فعالیت‌های اقتصادی منجر شده است.
- اگرچه چرخه‌های تجاری در کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور به طور فزاینده‌ای همزمان شده‌اند، اما رشد تولید ناخالص داخلی در این کشورها همچنان با رشد اقتصادهای پیشرفته همبستگی بیشتری نشان می‌دهد.
- تغییرات رشد اقتصادی کشورها را می‌توان به سه عامل نسبت داد: عامل جهانی که نوسانات چرخه‌ای مشترک در همه اقتصادها را دربرمی‌گیرد؛ عامل گروهی مختص اقتصادهای پیشرفته یا کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور؛ و در نهایت عامل اختصاصی هر اقتصاد. در کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور، عامل گروهی اثر بیشتری داشته است.

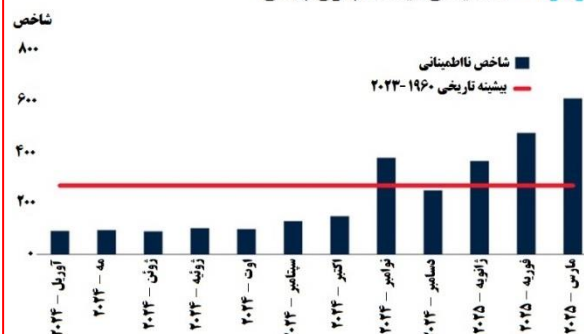

مهمترین وقایع ماه

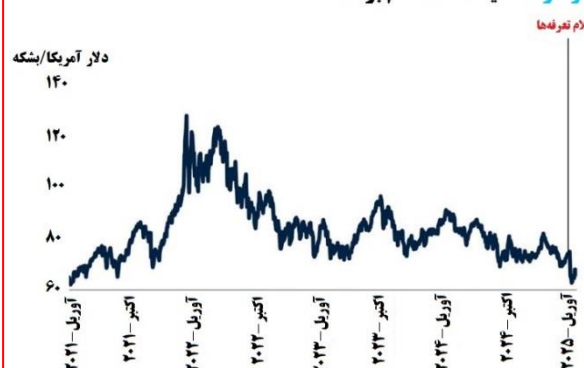
نمودار ۱- پیش‌بینی رشد اقتصاد جهان در سال ۲۰۲۵ (اجماعی)

نمودار ۲- نااطمینانی سیاست تجاری جهانی

نمودار ۳- قیمت نفت خام برنت

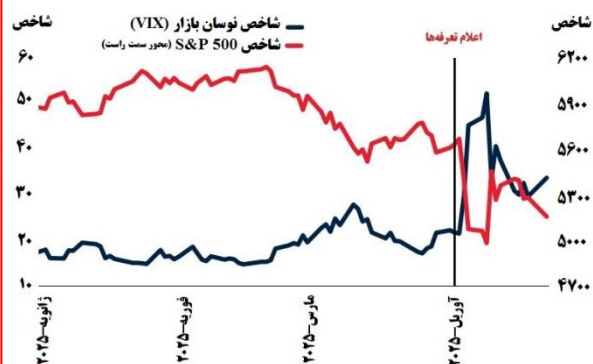
Sources: Bloomberg; World Bank

اقتصاد جهانی: بدتر شدن پیش‌بینی‌های بخش خصوصی. وخامت چشم‌انداز اقتصاد جهانی، نشان‌دهنده افزایش نااطمینانی‌های سیاستی [۱] و تغییرات گسترده در سیاست‌های تجاری ایالات متحده و سایر اقتصادهای بزرگ است. در این راستا، پیش‌بینی‌های رشد اقتصاد جهانی در سال جاری به‌طور چشمگیری کاهش یافته است (نمودار ۱). احساسات سرمایه‌گذاران نیز نشانه‌هایی از تضعیف اقتصاد را نشان می‌دهد، به‌گونه‌ای که شاخص‌های شرایط کلی اقتصادی و انتظارات سنتیکس [۲] در ماه مارس کاهش یافته‌اند. از طرفی شاخص‌های فرکانس بالای سنجش فعالیت اقتصاد جهانی نتایج متفاوتی را نشان داده‌اند و تفاوت‌هایی میان نظرسنجی‌های بخش تولید و خدمات مشاهده شده است. در ماه مارس، شاخص مدیران خرید جهانی بخش تولید به دلیل وضعیت انقباضی اقتصادهای پیشرفته تضعیف شد. این وضعیت انقباضی، افزایش فعالیت در بازارهای نوظهور و کشورهای در حال توسعه را خنثی کرد. در مقابل، شاخص مدیران خرید جهانی بخش خدمات به دلیل افزایش زیرشاخص سفارش‌های جدید تقویت شد.

تجارت جهانی: افزایش تعرفه‌ها. ایالات متحده در اوایل ماه آوریل سال ۲۰۲۵ میلادی، تعرفه‌های متقابل خاص هر کشور را متناسب با کسری تراز تجاری کالایی دوجانبه خود با کشورهای طرف تجاری‌اش، تعیین و اعلام کرد. این تعرفه‌ها شامل حداقل نرخ پایه ۱۰ درصد و نرخ‌هایی تا سقف ۵۰ درصد (علاوه بر تعرفه‌های موجود) بود. پس از آن، بخش عمده این تعرفه‌ها به مدت ۹۰ روز (به‌استثنای واردات از چین) به حداقل نرخ پایه یا همان ۱۰ درصد کاهش یافت. از طرفی، در پی دور تازه‌ای از اقدامات تلافی‌جویانه و متقابل، تعرفه‌های ایالات متحده بر واردات از چین به ۱۴۵ درصد افزایش یافت و در مقابل، چین نیز تعرفه‌های خود بر واردات از ایالات متحده را به ۱۲۵ درصد رساند. در نتیجه، نرخ تعرفه مؤثر [۳] ایالات متحده به حدود ۳۰ درصد رسید که بالاترین سطح در بیش از یک قرن گذشته محسوب می‌شود. حتی پیش از اعلام این تعرفه‌ها، نااطمینانی سیاست تجاری در ماه مارس به بالاترین سطح تاریخی خود رسیده بود، به‌گونه‌ای که شاخص نااطمینانی سیاست تجاری، ۳۰ درصد بالاتر از بالاترین درصد قبلی خود در ماه فوریه را ثبت نمود (نمودار ۲). پیش از اعلام این تعرفه‌ها و در ماه ژانویه، افزایش قابل توجه واردات (به‌ویژه در ایالات متحده و ژاپن)، باعث تقویت رشد حجم تجارت جهانی کالاها گردید. در مقابل، رشد صادرات جهانی کالاها در همین ماه نسبتاً ثابت باقی ماند. درواقع افزایش محدود در اقتصادهای پیشرفته با کاهش صادرات در بازارهای نوظهور و کشورهای در حال توسعه [به‌ویژه در منطقه آمریکای لاتین و دریای کارائیب که به شدت تحت تأثیر تجارت با ایالات متحده قرار دارند] خنثی شد.

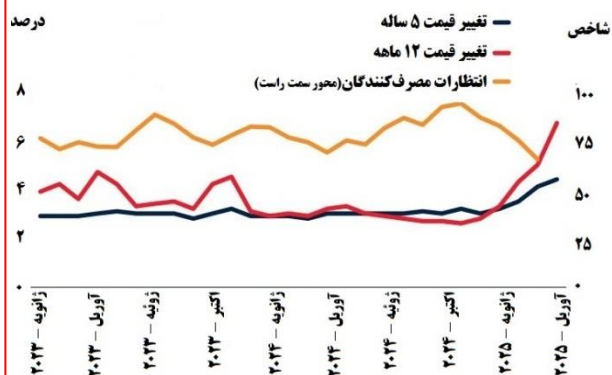
نمودار ۴ - قیمت سهام و نوسان پذیری در ایالات متحده

نمودار ۵ - شاخص دلار آمریکا

نمودار ۶ - انتظارات مصرف کننده و تغییرات قیمتی در ایالات متحده

بازار کامودیتی‌ها: کاهش قیمت‌ها.

آوریل کاهش یافت. این موضوع ناشی از کاهش قیمت انرژی و محصولات کشاورزی بوده است. در پی افزایش تولید اوپک پلاس و تضعیف تقاضای جهانی در بحبوحه تشدید تنش‌های تجاری، قیمت نفت خام برنت تا ۸ آوریل به حدود ۶۳ دلار آمریکا در هر بشکه کاهش یافت، که پایین‌ترین سطح در حدود چهار سال گذشته را نشان می‌دهد (نمودار ۳). قیمت گاز طبیعی اروپا در ماه مارس به دلیل تقویت عرضه [دسترسی بیشتر به واردات گاز طبیعی مایع (LNG)] حدود ۱۴ درصد (ماه به ماه) کاهش یافت، در حالی که در پی آب و هوای معتدل‌تر در آمریکا، قیمت گاز طبیعی، ۲ درصد کاهش یافت. قیمت محصولات کشاورزی در ماه مارس ۴ درصد (ماه به ماه) کاهش یافت که ناشی از کاهش قیمت نوشیدنی‌ها (۹- درصد) و مواد غذایی (۳- درصد) بود. در همین حال، قیمت کاکائو پس از افزایش شدید قیمت سال گذشته، به دلیل بهبود عرضه در غرب آفریقا و تعدیل تقاضا به سمت پایین، ۱۸ درصد (ماه به ماه) سقوط کرد. قیمت فلزات و مواد معدنی در اوایل آوریل به شدت کاهش یافت، زیرا در کنار وخامت چشم‌انداز رشد اقتصاد جهانی، چشم‌انداز تقاضای صنعتی به‌طور چشمگیری تضعیف شد. در مقابل، قیمت طلا در اواسط آوریل از ۳۴۰۰ دلار آمریکا در هر اونس فراتر رفت و به رکوردهای جدیدی دست یافت، زیرا سرمایه‌گذاران به دنبال پناهگاهی امن در این دارایی سنتی بودند.

شرایط مالی جهانی: تعدیل شدید در قیمت‌گذاری.

آوریل با تعدیل شدید قیمت‌گذاری روبه‌رو شد. اعلام تعرفه‌های متقابل بزرگ‌تر از حد انتظار از سوی ایالات متحده، سقوط بازارهای سهام جهانی و جهش نوسان در بازارهای مالی را رقم زد؛ اثری که با اقدامات تلافی‌جویانه چین تشدید شد. در دو روز پس از اعلام تعرفه‌ها، شاخص S&P 500 [۴] به میزان ۱۰٫۵٪ افت کرد و شاخص نوسان بازار (VIX) [۵] به ۴۵ واحد جهش یافت (نمودار ۴). پس از تعلیق جزئی اعمال تعرفه‌ها، بازارهای سهام تا حدی ترمیم شدند، اما بازار اوراق قرضه دولتی به دنبال فروش سنگین اوراق خزانه بلندمدت آمریکا همچنان پرنوسان باقی ماند و دلار ایالات متحده به پایین‌ترین سطح سه‌ساله خود سقوط کرد (نمودار ۵). اجرای گسترده تعرفه‌ها همچنین موجب کاهش قیمت سهام و افزایش شکاف بازدهی اوراق قرضه دولتی در اقتصادهای نوظهور و در حال توسعه شد.

ایالات متحده: چشم‌انداز ضعیف‌تر.

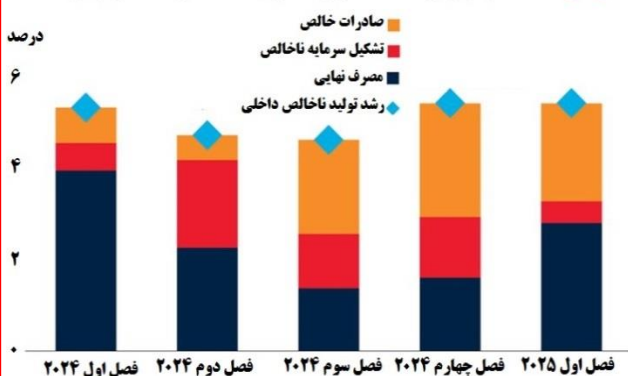
افزایش نااطمینانی ناشی از تغییر سیاست‌های تجاری، انتظارات تورمی مصرف‌کنندگان را در افق‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت به‌طور محسوسی بالا برده است، حال آنکه شاخص اعتماد مصرف‌کننده به چشم‌انداز اقتصادی، در مارس به پایین‌ترین سطح دوازده‌ساله اخیر سقوط کرد (نمودار ۶). هم‌زمان، شرایط کسب‌وکار رو به وخامت گذاشت: شاخص مدیران خرید بخش تولید (منتشر شده توسط ISM) به ۴۹ واحد تنزل یافت و ورود به محدوده انقباضی را نشان می‌دهد.

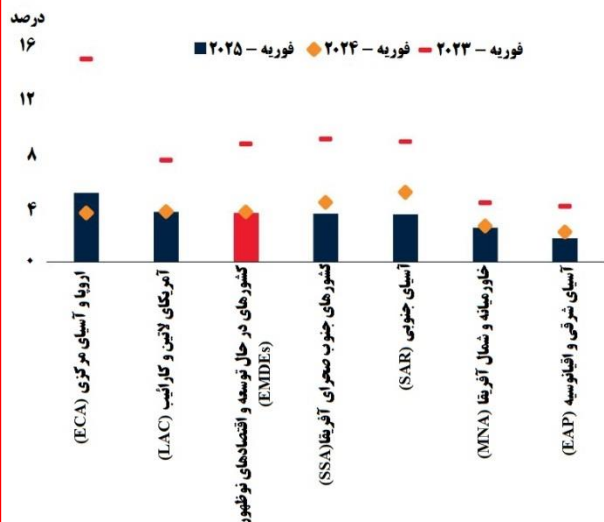
نمودار ۷ - شاخص اعتماد مصرف‌کننده اتحادیه اروپا

نمودار ۸ - سهم اجزای مختلف در رشد تولید ناخالص داخلی چین

نمودار ۹ - تورم در کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور

با این وجود، شاخص‌های آینده‌نگر همچنان بر تداوم رشد اقتصادی [هرچند با آهنگی کند و ناهمگون میان بخش‌ها] دلالت دارند. داده‌های بازار کار نیز در مارس غیر قابل پیش بینی بود؛ اشتغال غیرکشاورزی به میزان ۲۲۸ هزار شغل افزایش یافت. افزون بر آن، برخی گروه‌های هزینه‌های مصرفی پیش از اجرای تعرفه‌ها افزایش قابل توجهی را نشان داد؛ فروش خودرو در مارس نسبت به مدت مشابه سال قبل ۱۳٫۳ درصد رشد داشت — سریع‌ترین نرخ رشد از دسامبر ۲۰۲۳ — زیرا خریداران پیش از اعمال تعرفه‌های خودروی ایالات متحده (۳ آوریل) اقدام به پیش‌خرید کردند.

سایر اقتصادهای پیشرفته: وخامت شاخص اعتماد. در آغاز آوریل، شاخص سنتیکس منطقه یورو - همراه با زیرشاخص انتظارات آینده‌نگر - به پایین‌ترین سطح خود از اکتبر ۲۰۲۳ تاکنون رسید. افزون بر این، شاخص احساسات اقتصادی کمیسیون اروپا و شاخص اعتماد مصرف‌کننده نیز در همان ماه به افت خود ادامه دادند (نمودار ۷). نرخ تورم سبد مصرف‌کننده منطقه یورو در مارس به ۲٫۲٪ (دوازده‌ماهه) کاهش یافت؛ نتیجه‌ای که عمدتاً به دلیل تعدیل تورم خدمات و افت هزینه انرژی به وقوع پیوسته است. صادرات حقیقی ژاپن به ایالات متحده، فقط به دلیل پیش‌بینی اعمال تعرفه‌ها، در فصل نخست سال ۲۰۲۵ میلادی - به‌طور فصلی و تعدیل‌شده - ۹٪ افزایش پیدا کرد. با وجود آن‌که شاخص ترکیبی مدیران خرید پس از افت شدید ماه قبل، در ماه آوریل باردیگر به محدوده انبساطی بازگشت، سایر شاخص‌های پیشرو از ضعف محسوس حکایت داشتند؛ به‌گونه‌ای که اعتماد بنگاه‌ها و اعتماد مصرف‌کننده به پایین‌ترین سطح دوساله خود تنزل یافتند.

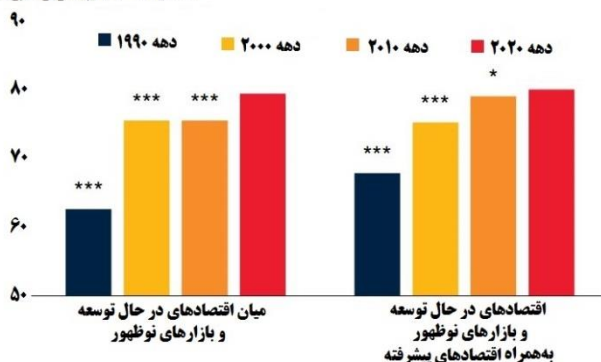
چین: تعدیل رشد. رشد تولید ناخالص داخلی در فصل نخست سال ۲۰۲۵ از ۱٫۶٪ به ۱٫۲٪ (فصلی) کاهش یافت. با این حال، در مقیاس سالانه، تولید ۵٫۴٪ افزایش پیدا کرد؛ صادرات خالص - حتی با وجود اجرای دور نخست تعرفه‌های ایالات متحده بر واردات از چین در ماه‌های فوریه و مارس - همچنان پایدار باقی ماند (نمودار ۸). در ماه مارس، فعالیت اقتصاد با رشد پر قدرت خرده‌فروشی (۵٫۹٪ سالانه) و جهش صادرات (۱۲٫۴٪ سالانه) تقویت گردید. تولید صنعتی نیز با سریع‌ترین آهنگ رشد از ژوئن ۲۰۲۱، ۷٫۷٪ افزایش یافت. هر دو شاخص رسمی مدیران خرید - تولیدی و غیرتولیدی - برای دومین ماه پیاپی اندکی افزایش یافتند و به‌ترتیب به ۵۰٫۵ و ۵۰٫۸ واحد رسیدند. تورم کل هنوز در محدوده منفی [هرچند تعدیل شده] است: از منفی ۰٫۷٪ در فوریه به منفی ۰٫۱٪ در ماه مارس تغییر یافت؛ بهبودی که عمدتاً پیامد افزایش قیمت مواد غذایی است.

سایر بازارهای نوظهور و در حال توسعه: کاهش گسترش بخش تولید. شاخص مدیران خرید بخش تولید بازارهای نوظهور و در حال توسعه (به استثنای چین) در ماه مارس از ۵۲٫۵ به ۵۲٫۲ کاهش یافت. این افت عمدتاً به روسیه مربوط می‌شود؛ کشوری

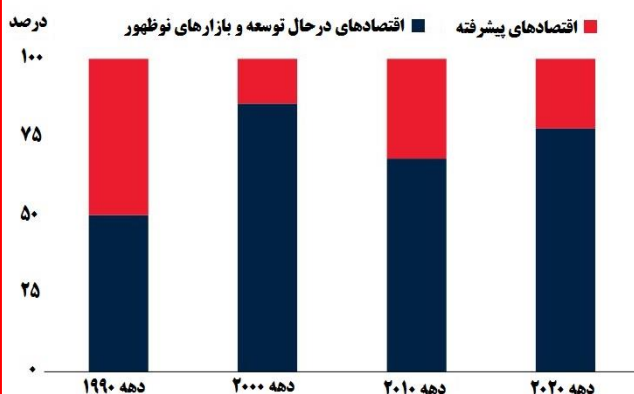

نمودار ۱۰ - همزمانی در چرخه‌های تجاری

شاخص، ۱۰۰ [بیشترین همزمانی]

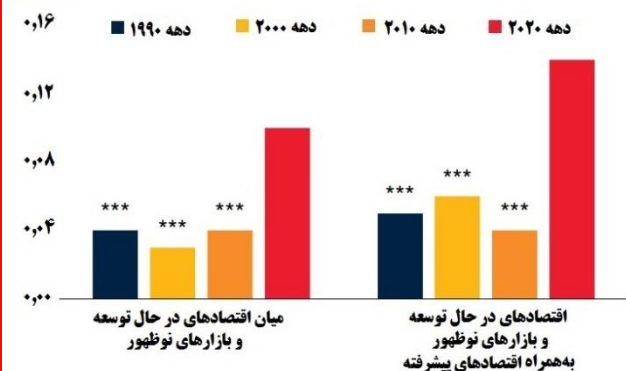

نمودار ۱۱ - کشورهایی با بیشترین هماهنگی با سایر اقتصادها

نمودار ۱۲ - ضریب همبستگی رشد تولید ناخالص داخلی

ضریب همبستگی

که از آوریل ۲۰۲۲ با سختگیرانه‌ترین سیاست پولی، شدیدترین وضعیت انقباضی را تجربه کرده است. تحولات منفی در برزیل، اندونزی، مکزیک، فیلیپین و ترکیه نیز در کاهش شاخص نقش داشته است. در میانمار و تایلند، این شاخص به زیر مرز ۵۰ سقوط کرد؛ هر دو کشور در اواخر مارس تحت تأثیر زلزله‌ای شدید قرار گرفتند. در همان ماه، سفارش‌های جدید صادراتی تولیدی برای این گروه از کشورها برای نخستین بار از ژانویه ۲۰۲۴ وارد محدوده انقباضی شد که در واقع پیامدی از افزایش تعرفه‌ها و تشدید نااطمینانی‌های سیاست تجاری بوده است. در مقابل، شاخص مدیران خرید بخش خدمات در فوریه به ۵۵ واحد جهش یافت؛ رشدی که به افزایش سفارش‌های جدید کسب‌وکارها در برزیل نسبت داده می‌شود و شاخص ترکیبی را تا ۵۴٫۲ واحد بالا برد. نرخ تورم سید مصرفی در بازارهای نوظهور و در حال توسعه در فوریه روی ۳٫۶ درصد (دوازده‌ماهه) ثابت ماند؛ با این حال این رقم بالاتر از سطح سپتامبر تا اکتبر ۲۰۲۴ که پایین‌ترین مقدار از آوریل ۲۰۲۱ است. تورم در اروپا و آسیای مرکزی [که همچنان بالاترین سطح را در میان مناطق بازارهای نوظهور و در حال توسعه دارد] و همچنین در آمریکای لاتین، کارائیب و جنوب صحرای آفریقا افزایش بیشتری را تجربه کرد؛ در مقابل، سایر مناطق با تورمی پایدار یا تعدیل‌شده روبه‌رو بوده‌اند (نمودار ۹).

پرونده ویژه: همزمانی چرخه‌های تجاری در کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور و سایر نقاط جهان

تعمیق ادغام تجاری و مالی در کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور

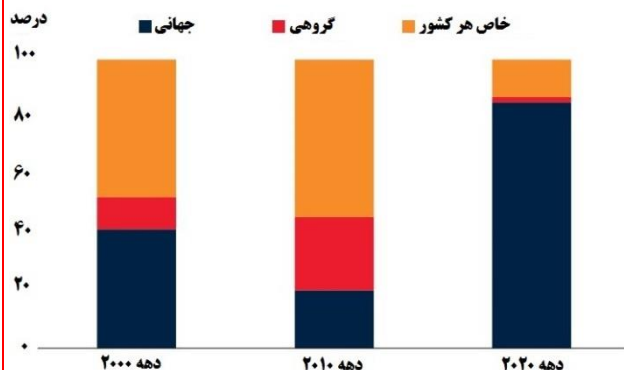
با افزایش همزمانی چرخه‌های تجاری خارجی همراه بوده است. در چند دهه گذشته، افزایش ادغام تجاری و مالی این کشورها با سایر نقاط جهان، آن‌ها را قادر ساخته تا از پویایی‌های رشد مشترک بهره‌مند شوند. این پرونده ویژه بر اساس تحلیل‌های ارائه شده در «چشم‌انداز اقتصادی جهانی ژانویه ۲۰۲۵»، بررسی می‌کند که چگونه همزمانی چرخه‌های تجاری [۶] در کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور طی سه‌ماهه اول قرن بیست و یکم تغییر کرده و چه عواملی این تغییرات را رقم زده‌اند.

چرخه‌های تجاری کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور به میزان

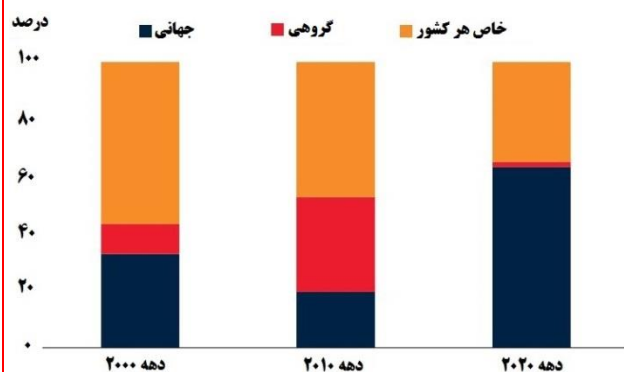
بیشتری همزمان شده‌اند. براساس شاخص تطابق [که نسبت زمانی که دو اقتصاد در یک فاز از چرخه تجاری (گسترش یا انقباض) قرار دارند را اندازه‌گیری می‌کند]، همزمانی چرخه‌های تجاری در میان کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور، به‌طور متوسط، از دهه ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۰ افزایش قابل‌توجهی پیدا کرده و سپس در دهه‌های ۲۰۱۰ و اوایل ۲۰۲۰ نیز به میزان بیشتری افزایش یافته است (نمودار ۱۰). در دهه ۱۹۹۰، همزمانی چرخه‌های تجاری میان کشورهای مذکور با اقتصادهای پیشرفته، معمولاً از همزمانی میان خود کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور بالاتر بود؛ این امر احتمالاً ناشی از حجم بیشتر صادرات به اقتصادهای پیشرفته بود.

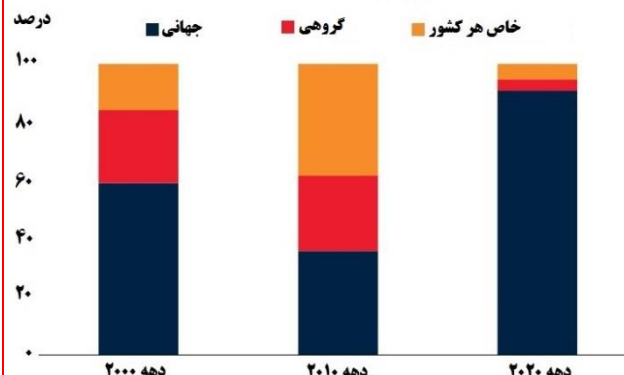
نمودار ۱۳ - سهم عوامل مختلف در نوسانات چرخه تجاری کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور

نمودار ۱۴ - سهم عوامل مختلف در نوسانات چرخه تجاری کشورهای چین، هند و برزیل (E3)

نمودار ۱۵ - سهم عوامل مختلف در نوسانات چرخه تجاری اقتصادهای پیشرفته

بیشتر اقتصادهایی که از لحاظ همزمانی با سایر اقتصادها در چارک بالایی

قرار گرفته‌اند، کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور هستند. در دهه ۱۹۹۰، این کشورها حدود نیمی از اقتصادهایی را تشکیل می‌دادند که بالاترین همزمانی فعالیت اقتصادی با سایر نقاط جهان را داشتند (نمودار ۱۱). از سال ۲۰۰۰، تعداد کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور در میان اقتصادهایی که همزمانی بیشتری با سایر نقاط جهان داشتند، به‌طور قابل توجهی افزایش یافت. این موضوع نشان‌دهنده افزایش همسویی فعالیت در این گروه از کشورها با اقتصاد جهانی (عمدتاً بازتاب تغییر در پویایی‌های پیوندهای اقتصادی و مالی فراملی) بوده است.

با این حال، همبستگی رشد تولید ناخالص داخلی در کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور با رشد اقتصادهای پیشرفته، معمولاً بالاتر از همبستگی میان

خود این کشورها بوده است. این الگو از دهه ۱۹۹۰ به‌طور پیوسته مشاهده شده و تنها در دهه ۲۰۱۰ - احتمالاً در واکنش به شوک‌های بیرونی سال‌های آغازین این دهه که عمدتاً از اقتصادهای پیشرفته نشأت می‌گرفت و همچنین با تعدیل نرخ رشد چین همراه بود - به‌طور موقت دچار انحراف شد (نمودار ۱۲). با وجود این، در دهه ۲۰۲۰ همبستگی رشد اقتصادی، میان کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور، و همچنین میان این کشورها با اقتصادهای پیشرفته، به‌مراتب بالاتر از دهه‌های گذشته بوده است؛ موضوعی که به‌احتمال زیاد منعکس‌کننده اثرات گسترده‌ی شوک جهانی همه‌گیری کووید-۱۹، اختلالات زنجیره‌های تأمین جهانی و نوسانات بازارهای مالی است.

همزمانی رشد را می‌توان به سه عامل کلیدی نسبت داد: عامل جهانی، عامل

گروهی و عامل خاص هر اقتصاد. عامل جهانی نوسانات رشد مشترک همه اقتصادها را به تصویر می‌کشد که منعکس‌کننده چرخه‌های تجاری همزمان - اساساً چرخه تجاری جهانی - است. عامل گروهی نوسانات مختص به یک گروه خاص از اقتصادها را شامل می‌شود که نمایانگر چرخه تجاری خاص آن گروه است. عامل خاص هر اقتصاد نیز تغییرات رشد منحصر به فرد هر کشور را مستقل از تأثیرات در سطح جهانی یا گروهی توضیح می‌دهد.

عامل گروهی در تبیین تغییرات چرخه‌های تجاری کشورهای در حال توسعه و

بازارهای نوظهور اهمیت بیشتری داشته است. در دهه ۲۰۱۰، عامل گروهی ۲۵ درصد از تغییرات در چرخه‌های تجاری این کشورها را تشکیل می‌داد، که بیش از دو برابر اثرگذاری همین عامل در دهه ۲۰۰۰ بود (نمودار ۱۳). این یافته‌ها نشان‌دهنده ظهور یک چرخه تجاری برجسته‌تر در کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور در دهه ۲۰۱۰ است که احتمالاً ناشی از تعمیق پیوندهای تجاری و مالی خارجی کشورهای این گروه است. در میان بزرگترین کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور (چین، هند و برزیل)، عامل گروهی حتی برجسته‌تر نیز شد و ۳۳ درصد از تغییرات چرخه‌های تجاری در دهه ۲۰۱۰ را توضیح داد [سه برابر سهم آن در دهه ۲۰۰۰] (نمودار ۱۴). افزایش سهم عامل گروهی در تغییرات رشد گروه چین، هند و برزیل، منعکس‌کننده تقویت پیوندهای تجاری میان چین و برزیل در دهه ۲۰۱۰ است، دهه‌ای که چین به بزرگترین مقصد صادراتی برزیل تبدیل شد.

THE WORLD BANK

Development Economics | Prospects Group

اندیشکده پول و ارز

April 2025

برخلاف کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور، در اقتصادهای پیشرفته اهمیت نسبی نوسانات رشد ناشی از عامل خاص گروهی تا حد زیادی بدون تغییر باقی مانده است. در طول دهه‌های ۲۰۰۰ و ۲۰۱۰، عامل گروهی به‌طور مداوم حدود ۲۵ درصد از تغییرات چرخه‌های تجاری در این اقتصادها را تشکیل می‌داد (نمودار ۱۵). این موضوع ادغام تجاری و مالی تثبیت‌شده در میان اقتصادهای پیشرفته را منعکس می‌کند. در مقابل، عامل جهانی بخش بیشتری از تغییرات رشد در اقتصادهای پیشرفته را در دهه ۲۰۰۰ نسبت به دهه ۲۰۱۰ تشکیل می‌داد، که احتمالاً منعکس کننده تأثیر قابل توجه بحران مالی جهانی بر این اقتصادها بوده است.

برای هر دو گروه کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور و اقتصادهای پیشرفته، عامل جهانی بیشترین بخش از تغییرات چرخه‌های تجاری را در اوایل دهه ۲۰۲۰ رقم زده است. این تغییر، تأثیر گسترده اختلالات جهانی ناشی از همه‌گیری کووید-۱۹ بر بی‌ثباتی‌های اقتصادی [به‌ویژه در اقتصادهای پیشرفته] را، نسبت به دو دهه گذشته به‌وضوح نشان می‌دهد. در این اقتصادها، عامل جهانی ۹۱ درصد از تغییرات چرخه‌های تجاری را بین سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۳ تشکیل می‌داد. در کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور، تأثیر عامل جهانی تنها اندکی کمتر و برابر با ۸۵ درصد بود، در حالی که سهم عامل گروهی ناچیز بوده است.

توضیحات:

- [۱] نااطمینانی‌های سیاستی (Policy Uncertainty): به شرایطی اشاره دارد که تغییرات غیرمنتظره یا عدم شفافیت در سیاست‌های دولت‌ها، مانند سیاست‌های تجاری یا مالی، باعث افزایش ریسک برای سرمایه‌گذاران و کسب‌وکارها می‌شود، این نااطمینانی می‌تواند به کاهش سرمایه‌گذاری و رشد اقتصادی منجر گردد.
- [۲] شاخص سنتیکس (Sentix Index): شاخصی پیشرو است که سطح خوشبینی یا بدبینی سرمایه‌گذاران نسبت به چشم‌انداز اقتصادی منطقه یورو و برخی اقتصادهای بزرگ دیگر را ارزیابی می‌کند. این شاخص از طریق نظرسنجی هفتگی از حدود یک‌هزار سرمایه‌گذار در سطح جهان تهیه می‌شود. مقادیر مثبت شاخص سنتیکس نشان‌دهنده بهبود انتظارات اقتصادی و مقادیر منفی حکایت از کاهش اعتماد اقتصادی دارد. سنتیکس به‌عنوان ابزاری کلیدی برای تحلیل روندهای کوتاه‌مدت اقتصادی و پایش تغییرات در اعتماد سرمایه‌گذاران به کار می‌رود.
- [۳] نرخ تعرفه موثر (Effective Tariff Rate): نرخ تعرفه مؤثر میانگین وزنی تعرفه‌های اعمال‌شده بر واردات یک کشور است که تأثیر کلی تعرفه‌ها بر تجارت را نشان می‌دهد، این نرخ با در نظر گرفتن وزن تجاری هر کالا محاسبه می‌شود.
- [۴] شاخص S&P500: شاخصی در بازار سهام آمریکا است که عملکرد ۵۰۰ شرکت بزرگ ایالات متحده را که در بورس‌های اصلی مانند نیویورک (NYSE) و نزدک (Nasdaq) فهرست شده‌اند، اندازه‌گیری می‌کند. این شاخص به‌عنوان یکی از معیارهای اصلی سلامت بازار سهام آمریکا و اقتصاد جهانی شناخته می‌شود.
- [۵] شاخص نوسان بازار (VIX - Volatility Index): معروف به شاخص ترس، میزان نوسانات مورد انتظار در بازار سهام را اندازه‌گیری می‌کند، افزایش این شاخص نشان‌دهنده افزایش نااطمینانی و ریسک در بازارهای مالی است.
- [۶] همزمانی چرخه‌های تجاری (Business Cycle Synchronization): به درجه اشتراک دوره‌های رونق و رکود در اقتصادهای مختلف اشاره دارد. یکی از رایج‌ترین ابزارهای سنجش این هم‌سویی، شاخص تطابق (Concordance Index) است که نسبت زمانی را می‌سنجد که دو اقتصاد به‌طور هم‌زمان در یک فاز مشابه از چرخه تجاری قرار دارند.

پیوست:

جدول داده‌های مهم (تغییرات سالانه)

جدیدترین داده‌های منتشر شده (۲۳ مارس ۲۰۲۵ – ۲۲ آوریل ۲۰۲۵)

کشور	تاریخ	شاخص	دوره زمانی	مقدار فعلی	مقدار قبلی
ترکیه	۲۰۲۵/۰۳/۰۴	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	مارس	۳۸،۱	۳۹،۱
آلمان	۲۰۲۵/۰۷/۰۴	تولید صنعتی (IP)	فوریه	-۰،۴	-۱،۵
اندونزی	۲۰۲۵/۰۸/۰۴	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	مارس	۱،۰	-۰،۱
چین	۲۰۲۵/۰۹/۰۴	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	مارس	-۰،۱	-۰،۷
مکزیک	۲۰۲۵/۰۹/۰۴	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	مارس	۳،۸	۳،۸
ایالات متحده	۲۰۲۵/۱۰/۰۴	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	مارس	۲،۴	۲،۸
آرژانتین	۲۰۲۵/۱۱/۰۴	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	مارس	۵۵،۹	۶۶،۹
برزیل	۲۰۲۵/۱۱/۰۴	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	مارس	۵،۵	۵،۱
روسیه	۲۰۲۵/۱۱/۰۴	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	مارس	۱۰،۳	۱۰،۱
ژاپن	۲۰۲۵/۱۳/۰۴	تولید صنعتی (IP)	فوریه	۴،۳	۲،۱
چین	۲۰۲۵/۱۵/۰۴	تولید ناخالص داخلی (GDP)	سه‌ماهه اول	۵،۴	۵،۴
منطقه یورو	۲۰۲۵/۱۵/۰۴	تولید صنعتی (IP)	فوریه	۰،۸	-۰،۴
فرانسه	۲۰۲۵/۱۵/۰۴	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	مارس	۰،۸	۰،۸
هند	۲۰۲۵/۱۵/۰۴	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	مارس	۳،۳	۳،۶
نیجریه	۲۰۲۵/۱۵/۰۴	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	ژانویه	۲۴،۵	۲۴،۵
لهستان	۲۰۲۵/۱۵/۰۴	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	مارس	۵،۴	۵،۴
عربستان سعودی	۲۰۲۵/۱۵/۰۴	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	مارس	۲،۳	۲،۰
منطقه یورو	۲۰۲۵/۱۶/۰۴	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	مارس	۲،۲	۲،۳
بریتانیا	۲۰۲۵/۱۶/۰۴	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	مارس	۳،۵	۳،۷
ایالات متحده	۲۰۲۵/۱۶/۰۴	تولید صنعتی (IP)	مارس	۱،۳	۱،۵
ژاپن	۲۰۲۵/۱۷/۰۴	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	مارس	۳،۶	۳،۶

داده‌های در شرف انتشار (۲۳ آوریل ۲۰۲۵ – ۳۱ می ۲۰۲۵)

کشور	تاریخ	شاخص	دوره زمانی	مقدار قبلی
کره جنوبی	۲۰۲۵/۰۱/۰۵	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	آوریل	۲۰۱
اندونزی	۲۰۲۵/۰۴/۰۵	تولید ناخالص داخلی (GDP)	سه‌ماهه اول	۵۰۰
فرانسه	۲۰۲۵/۰۶/۰۵	تولید صنعتی (IP)	مارس	-۰,۴
آرژانتین	۲۰۲۵/۰۸/۰۵	تولید صنعتی (IP)	مارس	۵,۶
آلمان	۲۰۲۵/۰۸/۰۵	تولید صنعتی (IP)	مارس	-۴,۰
مکزیک	۲۰۲۵/۰۸/۰۵	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	آوریل	۳,۸
برزیل	۲۰۲۵/۰۹/۰۵	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	آوریل	۵,۵
چین	۲۰۲۵/۰۹/۰۵	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	آوریل	-۰,۱
ایتالیا	۲۰۲۵/۰۹/۰۵	تولید صنعتی (IP)	مارس	-۲,۸
هند	۲۰۲۵/۱۲/۰۵	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	آوریل	۳,۳
ایالات متحده	۲۰۲۵/۱۳/۰۵	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	آوریل	۲,۴
منطقه یورو	۲۰۲۵/۱۵/۰۵	تولید صنعتی (IP)	مارس	۰,۸
لهستان	۲۰۲۵/۱۵/۰۵	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	آوریل	۵,۴
عربستان سعودی	۲۰۲۵/۱۵/۰۵	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	آوریل	۲,۳
بریتانیا	۲۰۲۵/۱۵/۰۵	تولید صنعتی (IP)	مارس	۰,۱
تایلند	۲۰۲۵/۱۸/۰۵	تولید ناخالص داخلی (GDP)	سه‌ماهه اول	۳,۲
کانادا	۲۰۲۵/۲۰/۰۵	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	آوریل	۲,۳
ژاپن	۲۰۲۵/۲۲/۰۵	شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)	آوریل	۳,۶
کانادا	۲۰۲۵/۳۰/۰۵	تولید ناخالص داخلی (GDP)	سه‌ماهه اول	۲,۴
هند	۲۰۲۵/۳۰/۰۵	تولید ناخالص داخلی (GDP)	سه‌ماهه اول	۶,۲
ترکیه	۲۰۲۵/۳۰/۰۵	تولید ناخالص داخلی (GDP)	سه‌ماهه اول	۳,۰